

BÁCSMEGYEI NAPLÓ.

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: egész évre 16 kor. félévre 8 kor,
negyed évre 4 kor. Vidékre: egész évre 20 kor,
félévre 10 kor. negyed évre 5 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

Megjelenik naponként reggel, kivéve hétfőn.

Laptulajdonosok és főszerkesztők:

JANIGA JÁNOS dr. és VOJNICH GYULA dr.

Szerkesztőség:

Kossuth-u. 12. sz. Manojlovits ház. Telefon sz. 11

Kiadóhivatal:

HEUMANN MÓR könyvkereskedése, Szabadka.
Telefon sz. 85,

Igazságot!

Az ellenzék tehát kijelentette tegnapi értekezletén, hogy folytatni fogja a parlamenti forradalmat. Folytatni fogja személy ellen és elvekért. Folytatni fogja a végletekig.

Az a kérdés csak, hogy megtudja-e őrizni az ügysző méltó komolyságát a harcoknak.

Ma. a szerdai ülés eseményeinek hangulata alatt mindenki már a mai ülés elejére vihart várt. E vihar azonban nem következett be. Lehet, hogy ez Szapáry László gróf előtérbelépésének eredménye volt, ki a megvesztegetés egész odiumát magára vállalta s a következők tudatában le is mondott a fiúmei kormányzói méltóságról.

Szapáry László gróf fellépésével az ügy jellege magváltozott. Bár érinti a parlamentet, de elintézését Pap Zoltán fellépése után már csak a házon kívül nyerhet. Pap Zoltán szent kötelességének, eleget tett. Ha e kötelességteljesítésével érintette a kormányt, ha sujtott vele, úgy az ügynek komoly fordulatot kell vennie. Ha azonban a kormány nem érezheti magát sujtva, ha nincsenek oly bizonyítékok, melyek kétségen kívül helyezik a kormány bűnösségét, akkor az az ügy, melyért harcolunk, nem türi meg a bizonyítékok nélküli vádaskodást.

Igaz, hogy az igazságnak ilyen esetekben hajlíthatatlannak kell lennie, mert ezt úgy kívánja a nemzeti jogokért folytatott harc szentsége, de az is igaz, hogy igazságnak kell maradnia. Ha ez nem maradna, ellenünk fordulhatnak.

Vigyázni kell tehát aggodalomteljesen. Megczáfolhatatlan mindaz, amit elmondtunk. És mert megczáfolhatatlan épen ezért várjuk nehezen, vajjon igaz e az ellenzék soraiból kiszivárgó hír, mely szerint kétségtelen adatok vannak kezeik között arra nézve, hogy a megvesztegetés kísérletében a kormány egyik tagja is részes. Ha ez bebizonyul kétségbevonhatatlanul, akkor el lehetünk készülve vészterhes napokra. És el is kell készülnünk félelmet nem ismerve.

De vigyázzunk, nehogy a vád, bizonyítékok nélkül kétélű fegyver legyen mely minket sujtson legelőször.

Reményünk van, hogy aggodalmaink fölöslegesek. A mai ülés kezdete határozott akaratot árult csak el, de mást nem.

És így kell ennek a küzdelemnek folynia, nehogy méltó, de megfélemezhetetlen haragunkban észre ne vegyük magát a hadicselt, melylyel megejthetnek.

Országgyűlés.

Tallián Béla föltizenegykor nyitja meg az ülést és elrendeli a jegyzőkönyv felolvasását. A jegyzőkönyv felolvasása után Barabás Béla kér szót.

Barabás Béla: A jegyzőkönyvhöz akar szólni. Vannak benne elferdített és meg nem történt dolgok, továbbá megtörtént dolgok nincsenek benne. A miniszterelnök indítványt szóval nem tett. A második indítvány nem küldetett az elnökhöz, hanem odacsempésztetett. Nincs a jegyzőkönyvben, hogy az ülés július 30-ára áttétetett és hogy mikor ért véget. Nem felel meg a tényeknek a mentelmi bizottság egybehívására vonatkozó passzus sem.

Indítványozza: tessék a 30-án történeteket törölni s az ott hozott határozatokat törvénytelennek mondani, vagy tessék kitenni, hogy a miniszterelnöki indítvány július 30-án tetetett.

Vitatja ezután, hogy egy ülést két napon nem lehet tartani. (Ellenmondás jobbról.)

Kubik Béla: Letagadják a csillagokat az égről.

Lengyel Zoltán: Jó lesz hallgatni.

Kubik: Korrupt párt! Minden rosszra kapható.

— Vesztegetők! — kiáltja most az egész baloldal.

Feilitzsch Artur: Ki az? (Nagy zaj.)

Barabás Béla: Hát nem lehetett volna napirend megállapítása nélkül szószózatni az ülést.

Kiáltások jobbról: Nem.

Barabás Béla: Pedig ma is meg fog történni. (Nagy mozgás jobbról.) A július 29-iki ülés csak 29-ére volt összehívva; annak fizikai határa van. Ha napirend nem állapított meg, másnapra összehívandó az ülés a napirend megállapítása végett

Barabás Béla: Olyan dolog tüzetett külföldben is napirendre, ami nincs. Indemnitást

itt Széll Kálmán kért ugyan, de Khuen-Héderváry nem.

Polónyi Géza: »Indemnitás« — ilyen című törvényjavaslat egyáltalán nincs is.

Mezőssy Béla: Azt persze a miniszterelnök nem tudja.

Barabás Béla: A miniszterelnök nem csak, hogy itt indemnitási javaslatot be nem adott, hanem még azt sem jelentette ki, hogy a Széll Kálmán indemnitási javaslatát a magáévá teszi. (Ugy van! balról.)

Kijelenti továbbá, hogy a július 29-iki ülésen kijelentés tétel, hogy az ülésnek 30-ára való átvitele törvénytelen. Ennek a tiltakozásnak pedig a jegyzőkönyvben nyoma sincs, holott Polónyi, ki ezt a tiltakozást tette követelte ennek a jegyzőkönyvbe felvételét.

Kéri a jegyzőkönyv ily értelemben való kijavítását, hogy az utókor tisztán lásson, (Zajos taps és tetszés balról.)

Polónyi Géza szólal fel most a jegyzőkönyvhez. Törvénytelen hoztak itt határozatot. Csak azt akarja konstatálni: a jobboldalon áll a jegyzőkönyv helyes megszerkesztése, az ellenzéken pedig az áll, hogy az a törvénytelenül megállapított napirend itt ugyan ne legyen napirend. Az ellenzék ily irányban szervezni is fogja a nemzeti ellentállást. (Taps a baloldalon.)

Sorra veszi ezután a jegyzőkönyv hamis és hiányos passzusait. Lengyel Zoltán például megakadályoztatott, hogy a házszabályokhoz hozzászóljon, ez is törvénytelen. — Nem első eset, hogy az ülés befejeztével nem volt napirend. Akkor másnapra hívták egybe az ülést a napirend megállapítása végett. A házszabályok nem kívánhatják azt, hogy a Ház akár három évig is együtt üljön, míg a legközelebbi ülés napirendje meg nincs állapítva.

Az ellenzék ereje kizsárolásának megakadályozására van intézkedés a házszabályokban. Ezek szerint az ülést a rendes időn kívül csak egy órára szabad meghosszabbítani, tovább nem és semmi esetre másnapra áthuzni. Párhuzamos üléseket sem szabad tartani, csak úgy, ha a Ház egyértelműen elhatározza. Minden ilyen erőszakosság ellen az ellenzék a végletekig fog küzdeni. (Taps és tetszés balról.)

Szabadka közgazdasága az év első felében.

Regényi Lajos, buzgó, fáradhatatlan közgazdasági előadónk hivatalos jelentésében Szabadka múlt félévi közgazdasági állapotát a következőkben vázolja:

A mezőgazdasági termények állása jó volt, kezdetben abnormis de végül jó idő járással, minden nagyobb mérvű kár nélkül.

A sertések szállítása körül fordultak csupán elő panaszok, mert nincs gyors teher-szállítás, miért is sok sertés pusztul el szállítás közben, amit azután értékesíteni alig lehet. A sertésvész különben még mindig pusztított, jóllehet az állategészségrendőri intézmények működése kifogástalan volt.

Regényi Lajos szerint különben állattenyésztésünk emelése érdekében *elmulaszt-hatatlanul szükségesek: becsületes ki-egyezés Ausztriával és jó vámszerződések.*

Különösen szép haladást tapasztalt az apa-állatok okszerű beszerzése körül.

A fa és szőlőművelés haladásban van. Filoxera nem jelentkezett a lefolyt félévben. A homoki szőlőtelepek nagyon szaporodnak s ebben meg a város jár elől dicsérendő példával.

A munkás sztrájk nagy arányokban fordult elő. Kamatmunka nem igen fordul elő. Néhol dolgozhatnak ugyan így is, de ezt ügyesen elpalástolják minimális napszámmal. Ez persze sérelem volt. Takarmányfélék lekaszálsánál 75%-kal kevesebbet kötöttek ki a való értékénél. Az izgatók sok bajt csináltak, s megtorlás nélkül zavarják meg a munkaadó és a munkás közötti jó viszonyt. A baj gyógyszerre egyelőre nincs kezünk ügyében. A munkabér a gépek miatt 20%-al olcsóbb volt, mint másutt. Oka ennek az is, hogy sok munkás kéz áll rendelkezésre.

Az erdők legeltetésnél nem értékesítették eléggé.

A halászatra határozottan nagyobb gond fordítottnak, mint a múltban.

A mezőrendőrségi intézménnyel még nincsenek megbarátkozva.

Elfogatási parancs Dienes ellen.

Dienes a tegnapi reggeli lapokban nyilatkozott, hogy majd a vizsgálóbizottság előtt leleplez mindenkit. Ehelyett azonban eltűnt. Ki tudja hova?

Hanem Budapesten gondoskodtak arról, hogy mégis megkerüljön, hacsak megkerülhet.

Polónyi Géza országos képviselő a mai délelőtti folyamán kérdést intézett **Plósz Sándor** igazságügyi miniszterhez a **Dienes**-ügyben. Megkérdezte tőle ugyanis, hogy lehet az, hogy olyan ember ellen, akiről nyíltan mondják, hogy váltóhamisításokat és vesztegetéseket követett el, nem adnak ki elfogatási parancsot? **Plósz** miniszter kijelentette, hogy az elfogatási parancsot **Dienes** ellen már kiadták. Azt nem mondta meg, hogy ma adták-e ki, vagy még tegnap. Mindenesetre azonban az elfogatási parancsok elkésztek. Ha **Dienes** önként nem jelentkezik, akkor minden valószínűség szerint üthetik bottal a nyomát.

H I R E K.

Szabadka, július 31.

— **Szemle a honvédhuszároknál.** **Zech Arnold** báró, tábornok, lovassági felügyelő ma szemlét tartott huszáraink fölött. A szemleeredménye teljesen kielégítette, úgy hogy ma már tovább utazott Szegedre, ahol a 3. huszárezred fölött fog szemlét tartani.

— **Leosapolás Szabadka határában.** Egy multkori cikkünkben megemlítettük, hogy a Bácsérnek Szabadka határán belől eső részét leosapolják. A munkálatok most már meglehetősen előre haladott stádiumban vannak. **Dietzl Lajos** m. kir. kulturmérnök már megtartotta a helyszíni szemlét. A munkálatokat nem részvénytársaság végzi, a mint a multkor jeleztük, hanem a leosapolás, valamint kotrás is közigazgatási uton fog foganatosítani. A szabályozás a topolyai határtól kezdődik és **Vojnich Simon** vizimalmánál fog végződni. A nádasoktól és vadvizektől megszabadítandó terület 109 kat. holdat tesz ki.

— **A gazdasági ismétlő iskolai oktatás.** **Meznerits Ferencz** népiskolai felügyelő igazgató jelentést tett a tanácsnak a mult évben szervezett gazdasági ismétlő iskolai oktatásról. Az általános ismétlő iskolai tanfolyamok a palicsi, az alsó ludasi, békovai, a vámtelki, a közép- és felső tavankuti tanyai iskoláknál szerveztettek át gazdaságiakká s hogy ezek közül a gazdasági ismétlő iskolai oktatás már a lefolyt tanévben, nevezetesen 1903. évi márczius hó 15-én csupán a palicsiban, a közép- és felső tavankuti, meg a békovai iskolában vehette kezdetét, míg a többi kettőben technikai okoknál fogva az ezen irányu oktatás csakis a legközelebbi őszön leendő beállítva. Ezen oktatásért **Fehér Jenő**, **Török Ernő**, **Sztipics András** és **Kuluncsics János** tanítóknak 100—100 korona évenkénti tiszteletdíj folyósítandó.

— **Ováció egy tanítónak.** Kis-Hegyesről írják. Ötvenöt esztendeje, hogy **Body György** községünkben népnevelői hivatását folytatja. Az őszbeborult tanító még ma is mint tényleges tanító működik. Kis-Hegyesnek alig van két embere, kit nem ő tanított volna, tanításának sikere kitűnik abból is, hogy Kis-Hegyesen minden tanítványa irni-olvasni tud. Csodálatos, hogy ily hosszú idő óta működő tanító kitüntetésre nem ajánlott. Az érdemekben dus öreg urat most, szent Anna napján, f. hó 26-án a kis-hegyesi bucsu alkalmából nagy ovációkban részesítették nemcsak kartársai, de az egész környék, mert e napon volt 55 éve, hogy tanítóvá választották meg. E napon az ősz tanítónak háza valóságos bucsujárás volt, 8 gyermeke, 2 menyje, veje, 10 unokája s hitvese társaságában fogadta a szívólyos üdvözlőket.

— **Az arató munkások** újra nyugtalanodnak. A nyugtalanokodás természetéről eddig bővebb értesítést nem kaphattunk az azonban bizonyos, hogy **Szalay Mátyás** főkapitányt táviratilag hívták ki a határba a munkások nyugtalanokodása folytán.

— **Vidéki kiállítók a zental kiállításon.** Ezeknek a névsorát azért is közöljük, hogy kimutassuk, minő iparág nincs Zentán kellően képviselve. Ismeretes ugyanis, hogy a kiállítás szabályai szerint csak oly vidéki iparosok állíthatnak ki Zentán, akiknek az ipara helybeli által képviselve nincs. Kiállítanak tehát: **Thurzó János** szélrostakészítő (Bulkesz), **Brankovits Sándor** kaptafakészítő (O-Becse), **Plesz Sándor** kaptafakészítő (Szeged), **Staffner Sebestyén** vésnök (Szeged), **Márton István** tekeasztalkészítő (Szeged), **Váradi Lajos** kovács (Hodmezővásárhely), ifj. **Hodács János** kocsigyártó (Szeged), **Fiedor József** kocsigyártó (Szabadka), **Ecker Ferenc** rézműves (Baja), **Rottmann Imre** fémöntő és bntorgyár (Szabadka), **Witz Ferencz** szita-gyáros (Ujvidék), **Fogel Ede** bronzműves (Szeged), **Hetzel Jakab** trieurkészítő (Uj-Sová), **Friedmand** és **Lancz** órczyomó (Szeged),

Frankl Jakab paszománkészítő (Szeged), **Richter Ferencz** harisnyakötő (Szabadka), **Montallion József** műszövő (Szabadka), **Récs János** műszövő (Uj-Verbász), **Récs János** paplankészítő (Szeged), **Mihel Ferencz**, **Stand Jakab** műszövők (Cservenka), **Szabó József** fonalkészítő (Szabadka), **Kulinyi Simon** műhimző (Szeged), **Stand Péter** műszövő (Cservenka), **Kern Péter** műszövő (Petrovaszellő), **Kudlik Ádám** hangszerkészítő (Szabadka), **Stand Lajos** műszövő (Uj-Verbász), **Telsch Gáspár** bőrend és vadászati felszerelő (Zombor), **Halász József** szivarszopókagyáros (Czegléd), **Morvai Novák Antal** cementgyáros (Szabadka), **Lóvy Mór** kőfaragó (Szabadka), **Angeli Henrik** esztergályos (Szabadka), **Zanin Andorné** székkészítő (Szabadka), **Kemény Manó** hangszer és jégsekrény készítő (Szeged). Ezekon kívül még több fővárosi és vidéki műkertész állít ki.

— **A sütőiparosok kongresszusa.** A sütőiparosok országos kongresszusa augusztus hó 19, 20. és 21-én lesz Budapesten a sütőipartestület helyiségében. A kongresszus szervező bizottsága átiratot intézett ipartestületünkhöz, melyben közli a kongresszus határidejét, tárgyát és felhívja, hogy a helybeli sütőket a kongresszus felől világosítsa föl, s őket a részvételre buzdítsa. A kongresszus tárgyai: a sütőiparosokra vonatkozó ügyek tárgyalása, a sütőipar vasárnapi munkaszünetre, munkáskérdések, a sütőipar fejlesztése egykori virágzó színvonalára, a munkaadók érdekeinek előmozdítása stb. A helybeli sütőiparosok a kongresszuson megvitatni kívánt eszméket és indítványokat augusztus hó 9-ig tartoznak bejelenteni a sütőipartestülethez Budapesten, VII. kerület, **Hársfa** utcza 21. sz. Az indítványok indokolását is írásban kívánják.

— **Hangverseny Palioson.** Palics fürdő közönségének és az oda kiránduló Szabadkaiaknak ritka élvezetes estélye lesz augusztus hó 4-én. E napon tartják meg ugyanis **Áldor** Juliska, színházunk új primadonnája **Mezey Jolán**, operaénekesnő, **Salamon Ödön** és **Szundy Károly** fővárosi írók, **Chorin Géza** párisi, jelenleg Budapesten időző zongoraművész hangversenyüket az Országos Irodalmi Szövetség javára. Az estélyre — melyet mi is melegen ajánlunk figyelmébe közönségünknek s a melynek ismertetésére még visszatérünk — a jegyek 2 illetve 1 koronáért, előre válthatók: Palioson a fürdőpénztárnál; Szabadkán: a **Farkas** féle kereskedésben és a nagyfőzdében.

— **A kereskedelmi egyesület kérelme.** A kereskedelmi egyesület saját helyiségeinek szűk és e célra alkalmatlan volta miatt az esti tanfolyamának céljaira a központi népiskola egyik termének átengedését kérte a várostól. A tanács a kérelmet véleményezés végett kiadta **Meznerits Ferencz** népiskolai felügyelőnek, a ki azonban, minthogy a központi iskola épületek nagyon igénybe vannak véve, erre a célra fokozatuknál, felszerelésüknél és berendezésüknél fogva is a polgári iskolákat alkalmasabbaknak tartja.

— **A városi legelők javítása.** A gazdaközönség érdekében fontos javaslatot terjesztett a gazdasági tanácsnok helyettese a városi tanács elé. A városi legelők ugyanis annyira rosszak, hogy a gazdák már nem is igen hajtják ki jószágait a közlegelőkre, mert sok jószág leromlott már a szárazság folytán leégett fü miatt. A legelők kiterjesztése pedig rendszerint úgy történik, hogy a gazdasági bizottság néhány tagja és a főerdész elébb megsemmisítik a legelőhasználatra

felszabadítandó erdőrészeket. A javaslat most az ügy sürgőssége miatt a szemle megtartásának mellőzésével azt indítványozza, hogy a tanács egyszerűen mondja ki, hogy a 15 évnél idősebb erdőket a legeltetésre felszabadítja.

— **Galamblövészet Óbecsén.** Az óbecsei lövölde augusztus 9-én ünnepélyt rendez, mely alkalommal galamblövészet is lesz. A rendezés élén dr. Kovachich Kálmán tb. főszolgabíró áll.

— **A osantavéri földek épületei.** A csantavéri városi uradalmi földek 25 éves bérlői a városnál kötött szerződés értelmében minden parcellán lakó- és gazdasági épületek emelésére köteleztettek és pedig úgy, hogy az aratási idő eltelte után az építési munkálatok haladéktalanul megkezdendők. Most, hogy ennek az ideje elkövetkezett, a gazdasági ügyosztály vezetője jelentésében kéri a tanácsot az építési helyek kijelölésére.

— **A városi épületek szén szükséglete.** Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter rendeletileg hívta fel a tanács figyelmét, hogy a mindinkább terjedő porosz szén kiszorítása végett a városi épületek fűtésére magyar bányákból származó szenet használjon. Alapfy István a gazdasági ügyosztály vezetője a szükségletek beszerzési idejének közeledtével erről most jelentést tett a tanácsnak és javasolja, hogy ily értelmű megrendelések eszközése végett tanácsi határozat hozassék.

— **Iparengedélyek.** A rendőrség, mint elsőfoku iparhatóság a következő iparengedélyeket adta ki: Bozó József szatócs üzletét beszüntette II. 132. Jaszinger Czili női szabó VIII. 14. Wölfel Ferenczné hentesiparát beszüntette I. 274. Springer József szatócs üzletét beszüntette III. 158. özv. Guttmann Adolfné szül. Beinbauer Ika szatócs V. 515. Göncz István bérkocsi iparát beszüntette VIII. 142. Orcsics Balázné sz. Bosnyák Julia hideg és meleg étel kiszolgálása I. 55. Tumbász L. Lázár hideg és meleg ételek kiszolgálása. Horváth Illés hideg és melegételek kiszolgáltatása VI. 715. Kóhn Jakabné sz. Pollák Julia szatócs II. 436. Springer Dezső vegyeskereskedő III. 158. Czernyákovics István bérkocsi ipar III. 845. Szabó Ferencz hideg és melegételek kiszolgáltatása VI. 88. Kovács R. Antal hideg és melegételek kiszolgáltatása VI. 2. Rapp József borbélyiparát beszüntette II. 148. Roin Bogdán pékipar VII. 324.

— **A pallosi halászat jövedelme.** A pallosi halászat július havi bruttó jövedelme 6621 kor. 95 fill. volt, melyből levonva a költségek és halászok jutalékát 2098 kor, 53 fillért, a tiszta jövedelem 4523 kor 43 fillért tett ki.

— **A képzelt beteg.** Torma Vendel kelebiai napszámos ember ma bejött a mentőkhöz azzal, hogy őt körülbelül 9 hételőtt egy kutya megmarta és most minden tagjában fájdalmakat érez és attól fél, hogy kitör rajta a veszettség. A képzelt beteg azonban olyan gyanúsán viselkedett, hogy a mentők jónak látták a közpörház megfigyelő osztályába szállítani.

— **Körözés.** A szabadkai kir. törvényszék Gyurakovics Mihálynak — ki lopással van vádolva és ismeretlen helyre szökött — országos körözését rendelte el.

— **Tolvaj fogás.** Restyik Imre szabadkai péksegédet, a kit többrendbeli lopás és csalásért a szabadkai rendőrség is köröztetett, Makón ugyancsak lopás gyanúja miatt az ottani rendőrség letartóztatta.

A bábolnai m. kir. állami ménes.

A »Bácsmegeyi Napló« számára.

Irta: T.

A »Bácsmegeyi Napló« néhány számában közölte a kisbéri ménesbirtok ismertetését. Ezzel összefüggésben helyenvalónak tartjuk a bábolnai ménesbirtokot is ismertetni. A ménesbirtok területe kerek számban 7000 kat. hold. A birtok klimatikus viszonyai olyanok, mint Kisbéré; de a talaj lapályosabb és humuszduzabb. A gazdálkodás itt is, mint Kisbérén, főleg a ménes eltartásához szükséges termények előállítására irányul. Van tehenészet is, de a tej-termékumot a kisbéri tejgazdaságba szállítják.

A bábolnai gazdálkodásnál sokkal érdekesebb és nemzetgazdaságilag sokkal fontosabb az ottani ménesintézet. A bábolnai m. kir. állami ménesintézetet 1789-ben, II. József császár uralkodása alatt alapították. A bábolnai birtokot gr. Szapáry Józseftől 450.000 frtért aranyban vásárolták meg. A végleges átvétel 1790. május 4-én történt. Az alapítás első éveiben Bábolnán, mint a mezőhegyesi ménesintézet fiókja szerepelt és csak az 1806. okt. 29-én kelt rendelet önállósította. Csakis ettől kezdve tekinthető Bábolna tulajdonképp ménesintézetnek, a mennyiben az előző években csaknem kizárólag a mezőhegyesi ménes és a hadsereg számafeletti lovainak volt állomáshelye s a hadsereg élelmezésére szükséges szarvasmarháknak szolgált legelőhelyül.

Jóllehet a lótenyésztés az első években még nem történt határozott irányban, mégis már 1816-ban a főménesparancsnokság rendeletet adott ki, melynek értelmében a kanczák fedezésére keleti vérvű ménnek voltak használándók.

A most már meghatározott tenyésztési irány követésére eleinte magántenyésztőktől és kereskedőktől vásároltak telivér arabs, illetve eredeti arabs méneket és kanczákat, ilyen módon azonban nem lehetett elég jó minőségű tenyészanyagot vásárolni, a miért is 1836-ban br. Herbert Ede őrnagyot kiküldték Lyviába eredeti arabs lovak vásárlására. Herbert őrnagy Aleppo és Damaskus környékén vett is 14 eredeti arabs lovat, és pedig 9 mént és 5 kanczát. Ezek között volt a később oly jónak bizonyult Shagya is. Ezen vásárlás oly kedvező eredményt mutatott, hogy a fentnevezett őrnagy 1843-ban már mint ezredes, ismét keletre ment lóvásárlás céljából. Ez alkalommal pedig Egyiptomból hozott lovakat és pedig 8 mént és 2 kanczát.

A behozott tenyészanyaggal folyt a tenyésztés Bábolnán 1849-ig. Az ez évben bekövetkezett szabadságharc alatt a bécsi kormány a ménest nem látván elég biztonságban, 1849. április 22-én felsőbb rendeletre Grácba hajtatta, a hol a városban és annak környékén nyert elhelyezést. Itt maradt a ménes 1850. év február, illetve május haváig, a midőn is februárban az anyakanczákat, májusban a többi lovakat visszahozták Bábolnára.

Az eddig elért eredmények egy újabb vásárlásra ösztönözték az intéző köröket: 1852-ben lovag Gottschlig őrnagyot küldték ki, aki hozott 6 mént és 4 kanczát. A fentebb említett vásárlásoknál nagyobb fontosságú az 1856—57-ik évben Brudermann Rezső ezredes vezetése alatt eszközölt lóvásárlás. Az általa beszerzett lovakból Bábolnára hoztak 14 mént és 32 kanczát. Ezen behozott ere-

deti arabs anyagon kívül még magántenyésztőktől is vásároltak arabs lovakat. A bábolnai ménesintézet, a többi állami ménesintézettel együtt 1867 után a magyar kormány kezelésébe ment át.

A ménes átvétele idején a tenyészanyag minősége sok kívánni valót hagyott hátra, a miért is a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszterium, a melynek fenhatósága alá a lótenyésztő intézetek ez időben tartoztak, 1870 január havában bizottságot küldött ki, melynek feladata volt a ménes tenyészanyagát osztályozni és a további eljárást megállapítani. A bizottság kisorolta mindazon méneket és kanczákat, melyek nem arabs származásúak voltak, ugyancsak azokat, a melyek tenyésztésre alkalmasnak nem bizonyultak. Az ezen osztályozás után megmaradt anyaggal folytatták és fejlesztették Bábolnán a lótenyésztést.

Az elnevezéseket illetőleg »eredeti« elnevezéssel illetetnek a közvetlenül keletre behozott lovak; »telivér« elnevezés alatt azokat a lovakat kell érteni, a melyek úgy apai, mint anyai ágon arabs lovak származékai, míg félvérnek mondjuk mindazon lovakat, melyeknél vagy apai, vagy anyai ágon nem eredeti, de azért arabs ló lett a tenyésztésnél felhasználva. Évenként, ősszel a beosztásnál megállapítják, hogy az egyes kanczák fedezésére milyen ménnek használtassanak. Ennek megfelelőleg a közböli párosztatás dívik.

A vemhes kanczák a számukra épített istállóban szabadon vannak. A csikókat elválasztás után nem szerint külön csapatra osztják és úgy nevelik. Délelőtt és délután járattják és a kellő időben legelőre bocsátják őket. A csikók az istállóban szabadon vannak; etetéskor azonban megkötik őket.

A ménnek 3¹/₂ éves korukban, a kanczák pedig betöltött 3-ik életévükben kerülnek beosztás alá. A beosztás évenként május vagy június hóban történik. A felállított ménnek a méntelepekbe jutnak. Azokat a méneket, a melyek országos tenyésztési célokra alkalmatlanoknak bizonyulnak, ivaruktól megfosztják s a ménesben vagy a gazdaságban háttas vagy kocsi lovak gyanánt alkalmazzák vagy eladják.

(Folyt. köv.)

Két halálos merénylet.

Ma két bűntényről kell beszámolnunk, a melyek bár különböző elbírálás alá fognak esni az igazságszolgáltatás közegei részéről, de lélektanilag mindkét esetben sok hasonló motívum található föl. Mindkét merénylet a pillanat hatása alatt lényegtelen okokból tört embertársa élete ellen, s így a körülmények valószínűvé teszik, hogy egyiknél sem lesz a szándékosság megállapítható. Az egyik munkaadóját lőtte le, a másik mostoha anyját félholtra verte. A részletek a következők:

Vizin Miklós kelebiai birtokos a közel napokban csépeletelni akarta gabonáját és magához rendelte Nagy István gépészt, hogy vele a munkálatok megbeszélése végett értekezzenek. Hosszu ideig tárgyaltak, de nem tudtak megegyezésre jutni.

Miután több ízben össze is kaptak, miközben azonban tettelegességre nem került a sor, már a gépész távozni is akart. Mikor már az ajtónál volt, hirtelen revolvert rántott elő és Vizinre lőtt, úgy, hogy a golyó ennek mellébe hatolt. Hogy mi volt a közvetlen oka a merényletnek, azt a vizsgálat fogja kideri-

teni. A meglőtt földbirtokost a kórházba szállították, hol most élet-halál között lebeg, az az orvosok nem igen biznak felépülésében.

A másik merényletáldozata Pletl Antalné a kit mostoha fia úgy összevert, hogy a törődött öreg asszony aligha fogja kiheverni brutális neveltje embertelenségének következményeit. Ebben a bűntényben, a mely csak a közelmúlt órákban történt, ezután fogják a rendőri előnyomozást megkezdeni s csak annyi állapítható meg a merénylet atyjának panaszából, a ki maga jött a rendőrséghez, hogy saját fiát feljelentse, hogy a fiu a pin-czébe ment mostoha anyja után és ott eddig ismeretlen okból összeverte, és addig gázolta, míg két oldalbordáját összezúzta. A szegény öreg asszonyt lakásán ápolják, s mint az esti órákban értesülünk, állapota annyira rosszra fordult, hogy a reggelt aligha fogja megérni. A haldokló teljesen eszméletlenül van és összes rokonait látni akarja, akiket már össze is hívtak.

SZINHÁZ.

A szünet után. Vége van a színészeink vakációjának. Rövid egy hónap alatt kellett kipihenniük tizenegy hónap fáradságteljes, nemes munkáját. Bizony kevés ez az egy hónap, amely alatt még az is megcsúszhat, hogy nem jár nekik fizetés. A muzsa, melyről annyi szépet regélnek, csak a munkát fizeti, azt is alig-alig. Néhány nap múlva ismét megkezdődik a nagy munka, mely még csak állandó otthont sem nyújt a munkásnak. Ma itt, holnap ott ütheti föl a tanyát. A mi szintársulatunk augusztus 5-én Szentesen kezdi meg működését a vakáció után. Az igaz, hogy előlegezett jutalomképen a szentesiek tárt karokkal várják színészeinket.

Közgazdaság.

Időjárás. (A központi meteorologiai intézet távirati jelentése.) E hó 1-ére meleg időjárás várható, zivatarokkal.

Gabonatözsde.

Budapesti gabonatözsde.

Javult vételkedv és 5 fillérrel magasabb árak mellett eladatott 15.000 mm. buza rozs el volt hanyagolva és 5 fillérrel olcsóbb tengeri és zab, forgalom nélkül maradt.

A határidő-üzlet magasabb amerika jegyzésekre szilárdult és az összes gabonaneműek a tegnapi árhoz képest 4—6 fillérig emelkedtek. Tengeri változatlan maradt.

	Kezdeti	Változás
Buza májusra	—	—
Buza okt.-re	724	725—722
Buza ápr. 1904	747	748—745
Rozs		
Rozs okt.-re	609	608—606
Rozs		
Zab májusra	—	—
Zab		
Zab okt.-re	525	528—526
Tengeri májusra	—	—
Tengeri júliusra	608	612—611
Tengeri aug.-ra	611	615—614
Tengeri májusra	493	494—591
Repce aug.-ra	11.45	11.45—11.50
Repce		

Helyi gabona árak.

Buza jó kínálat és élénk vételkedv mellett forgalomba került 600 mtm. 6.70—80 koronás árban.

Zab mérsékelt vételkedv mellett elkelt 4—500 mtm. 4.55—60 koronáért.

Jó minőségű árpát 4,80—90 koronáért vásárolták.

Tengeri élénken lett kínálva és tartózkodó vételkedv mellett prima minőségű helyi fogyasztásra 6.— koronáért kelt el.

Felelős szerkesztő:

DUGOVICH IMRE

Hirdetések.

14610/903. sz. tan.

Pályázati hirdetmény.

Szabadka szab. kir. város törvényhatóságánál a belterületi I—II. körüli kerületi orvosi állás elhalálozás folytán üresedésbe jövén arra ezennel nyilvános pályázat hirdettetik.

Felbírtnak ennél fogva mindazok, kik ezen 1200 korona azaz Egyezerkettőszázkorona évi fizetéssel egybekötött állást elnyerni óhajtják, hogy kellően felszerelt kérvényeket méltóságos Schmausz Endre ur Szabadka és Baja városok főispánjánál Szabadkán legkésőbb *f. évi augusztus hó 15-ig* annál is inkább nyújtsák be, mert az elkésve érkezett folyamodványok figyelembe vétetni nem fognak.

Szabadkán 1903 évi július hó 25-én.

Vojnich,

h. polgármester,

CSERÉ.

Cserébe keresek 11 éves leányomért más gyermeket ki német községünkben német iskolákkal németül megtanulhat

Czim: **Hidasi gyógyszerész**
BÁCS-BRESZTOVÁ CZ.

Szabadka szabad királyi város rendőrkapitánya.

14565./1903. szám. kap. igt.

Hirdetmény.

A város területén az utóbbi időben több veszett kutya kóborolt és irtatott ki, melyek több embert martak meg s miután ennek folytán a városban több veszettség gyanuja alatt álló kutya kóborol, ez okból az 1888. évi VII. t. cz. 68. §-a s illetve az ezen törvény alapján 40000/1888 szám alatt a nagymélt. földmivelés, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszterium által kibocsájtott rendelet 188. §-a alapján elrendelem, hogy a város bel- és külterületén lévő valamennyi **bármely fajú kutya mától számítva 40 napon keresztül megkötve tartassék**, az így megkötött kutya különösen friss vízzel jól elláttassék vagy pedig harapás ellen biztos szájkosárral ellátva zsinóron vezetessék, mivel az ezen rendelet ellenére **szabadon eresztett kutyák minden te-**

kintet nélkül kiirtatni, tulajdonosaik pedig a törvény 154-ik §-ának i) pontja alapján a kutyák elhanyagolása esetén is **100 forintig terjedő pénzbüntetéssel** fognak büntettetni.

Tekintve pedig azon körülményt, hogy a jelen év folyamán a város területén több egyént martak meg a veszett ebek; a fentebb közölték újbóli, legszigorubb szemmel tartása mellett arra is figyelmessé teszem a nagy közönséget, hogy bármely állaton észlelt minden gyanus megbetegedési eset a rendőrkapitányi hivatalnál az idézett törvény 149. §-a értelmében 300 forintig terjedhető pénzbüntetés terhe alatt azonnal bejelentendő.

Szabadkán, 1903. évi július hó 25-én.

Szalay Máttyás,
rendőrkapitány.

Legolcsóbb a

Terézia
 levélpapír

szép Ivori színben, **tükör sima felületű, kellemes írás.** — 50 boríték és 50 levélpapír, diszes dobozban

65 krajczár.

Kapható **Heumann Mór** papirkereskedésében Szabadkán.

**Magyar kölcsön-
könyvtár előfizetési ára egy óra
1 korona**

Heumann Mór
könyvkereskedésében

S z a b a d k á n.

Éltesebb nő vidékre

HÁZVEZETŐNEK

kerestetik.

Itélet vagy szerb nyelvet

beszélők előnyben részesülnek.

Czim a kiadóhivatalban.